

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 2.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.2.1>

УДК 351.86:355.58

М. В. Андрієнко,

д. держ. упр., професор, начальник науково-дослідного центру цивільного захисту, Інститут наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9222-4831>

О. А. Бойко,

к. держ. упр., старший науковий співробітник науково-дослідного відділу цивільного захисту науково-дослідного центру цивільного захисту,

Інститут наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1404-996X>

П. І. Гаман,

д. держ. упр., професор, провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу інженерно-технічних заходів науково-дослідного центру цивільного захисту, Заслужений працівник охорони здоров'я України,

нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня,

Інститут наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1881-0397>

**ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ
ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ЕВАКУАЦІЇ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

M. Andrienko,

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Head of the Civil Protection Research Center, Institute of Scientific Research on Civil Protection of the National University of Civil Protection of Ukraine

O. Boiko,

PhD in Public Administration, Senior Researcher of the Civil Protection Research Department of the Civil Protection Research Center, Institute of Scientific Research on Civil Protection of the National University of Civil Protection of Ukraine

P. Gaman

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Leading Researcher of the Research Department of Engineering and Technical Measures of the Research Center for Civil Protection, Honored Worker of Health of Ukraine, awarded the Order "For Merit" of the III degree, Institute of Scientific Research on Civil Protection of the National University of Civil Protection of Ukraine

LEGAL AND ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT ASPECTS OF EVACUATION MEASURES IN MARTIAL ARTS CONDITIONS

У даній статті досліджено правові та організаційно-управлінські аспекти проведення заходів евакуації в умовах воєнного стану, практичні дії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів та підрозділів цивільного захисту.

Здійснено аналіз наукових публікацій, положень Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану», інших нормативно-правових актів з питань евакуації.

Обґрунтовано доцільність подальшого вдосконалення евакуації в умовах воєнного стану, зокрема обов'язкової евакуації, евакуації дітей, впровадження державної інформаційної системи координації евакуації та надання допомоги

особам з тимчасово окупованих територій, територій активних та можливих бойових дій.

Виокремлено проблеми і ризики, що мають місце на даний час на напрямку проведення заходів евакуації в умовах воєнного стану.

Запропоновано деякі зміни до національного законодавства з проведення заходів евакуації, шляхи подальшого вдосконалення механізмів проведення евакуаційних заходів в умовах воєнного стану, зміцнення міжвідомчої взаємодії тощо.

This article examines the legal, organizational and managerial aspects of evacuation measures under martial law, practical actions of state authorities and local governments, civil defense bodies and units.

An analysis of scientific publications, provisions of the Code of Civil Protection of Ukraine, the Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law", and other regulatory legal acts on evacuation issues was carried out.

The Code of Civil Protection of Ukraine defines evacuation as an organized withdrawal or removal from an emergency zone or a zone of possible damage to the population, if there is a threat to their life or health, as well as material and cultural values, if there is a threat of their damage or destruction.

Evacuation bodies include evacuation commissions, evacuation assembly points, intermediate evacuation points, evacuation reception points. A separate evacuation body is transit centers.

The organization of the evacuation of the population, material and cultural values in a special period is carried out considering the provisions of the Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law".

According to statistical data from international organizations (UNHCR, IOM, UNICEF), over 5 million people were evacuated during the period 2022-2025, of which at least 2 million were involved in organized evacuation processes.

The feasibility of further improving evacuation under martial law conditions is substantiated, mandatory evacuation, evacuation of children, implementation of

a state information system for coordinating evacuation and aiding persons from temporarily occupied territories, territories of active and possible hostilities, strengthening interdepartmental cooperation, etc.

The problems and risks that currently occur in the direction of conducting evacuation measures under martial law are identified.

The authors used theoretical research methods when conducting the scientific study. Empirical and analytical research methods were applied when analyzing national legislation on evacuation issues and implementing practical evacuation measures under martial law.

Ключові слова: *цивільний захист, правовий режим воєнного стану, евакуація, евакуаційні заходи, обов'язкова евакуація, комісія з питань евакуації, національне законодавство.*

Keywords: *civil protection, legal regime of martial law, evacuation, evacuation measures, mandatory evacuation, evacuation commission, national legislation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах воєнного стану в Україні важливе місце відводиться питанням евакуації, як одного із основних завдань цивільного захисту.

На даний час питання проведення евакуації в Україні адаптовані до умов воєнного стану, зокрема вдосконалюється національне законодавство, відпрацьовані алгоритми проведення заходів евакуації, зокрема обов'язкової евакуації.

Водночас подальшого вдосконалення потребують питання організації та управління під час виконання заходів евакуації, зокрема евакуації населення із територій активних та можливих бойових дій.

Актуальним також залишається проведення і надалі наукових досліджень проблем евакуації та впровадження відповідних практичних розробок з цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання евакуації в умовах воєнного стану досліджували М. Андрієнко, О. Башинський, Т. Бережинський, А. Беседа, К. Белікова, С. Биченко, О. Бойко, О. Ляшевська, Р. Майборода, М. Пелешко, А. Побідаш, С. Потеряйко, О. Слуцька, А. Слюсар, А. Фомін, Ю. Чайковський, Е. Щолоков та інші.

Слід відзначити, що С. Потеряйко, К. Белікова та О. Твердохліб досліджували проблемні питання евакуації населення в безпечні місця в умовах воєнного стану, зокрема щодо «забезпечення оптимального виконання завдань з евакуації осіб з інвалідністю та громадян, які належать до маломобільних груп населення» [1, с. 62].

С. Бункус та О. Огнева присвятили своє дослідження методам моделювання сценаріїв евакуації в умовах воєнного стану в Україні. Зокрема «проаналізовано основні методи моделювання, агентне моделювання та використання геоінформаційних систем для просторової візуалізації та аналізу» [2, с. 226].

Дослідження С. Биченка, А. Побідаша та Ю. Пліско присвячено комплексному аналізу евакуаційної політики України в період дії воєнного стану в 2022-2025 роках, переосмисленню механізмів цивільного захисту в екстремальних умовах та розробці науково обґрунтованої стратегії організації евакуації населення з небезпечних територій. Зокрема показано «роль пунктів незламності та транзитних центрів як важливих елементів інфраструктури евакуації» [3, с.10].

Актуальні питання системи управління евакуацією населення досліджували О. Башинський, М. Пелешко, Т. Бережинський та А. Беседа. Ними «запропоновано модель управління евакуацією з інтеграцією автоматизованих систем, яка підвищує оперативне реагування та безпеку населення» [4, с. 140].

І. Беспалий та В. Яценко В.П. присвятили своє дослідження актуальним питанням евакуації населення як одному з ключових елементів превентивної діяльності держави в умовах воєнного стану. «Зроблено висновок, що подолання викликів можливе шляхом дотримання базових принципів гуманітарної евакуації» [5, с. 61].

Проблематику примусової евакуації дітей з районів ведення бойових дій досліджувала Н. Савенко [6]. Питання евакуації дітей із зони проведення активних бойових дій досліджували також Т. Давидова, Н. Грідіна, В. Кононенко, Т. Кроківець, І. Одобецька та інші.

Водночас питання організації евакуації в умовах воєнного стану продовжують залишатися актуальними та потребують додаткового вивчення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідити питання евакуації в умовах воєнного стану, подальшого вдосконалення організації евакуації, державного управління, формування та реалізації державної політики на даному напрямку діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах воєнного стану в Україні надзвичайно актуальними постають питання евакуації, як одного із основних завдань цивільного захисту.

Кодексом цивільного захисту України визначено, що «евакуація – це організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення» [7, стаття 2].

Законом України «Про правовий режим воєнного стану» визначено, що «в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, військово командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом

Президента України про введення воєнного стану проводити евакуацію населення у разі виникнення або загрози виникнення надзвичайної ситуації, а також із зон збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій) у безпечні райони [8, підпункт 19 частини першої статті 8].

Відповідно до національного законодавства рішення про проведення евакуації приймають: на державному рівні – Кабінет Міністрів України; на регіональному та місцевому рівні – відповідні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування; на об'єктовому рівні – керівники суб'єктів господарювання.

Порядок проведення евакуації визначено постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій» [9].

Обов'язкова евакуація є одним із видів евакуації та проводиться, зокрема, у разі збройних конфліктів (із районів можливих бойових дій у безпечні райони) у відповідності з пунктом 3 Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій.

«До органів з евакуації належать комісії з питань евакуації, збірні пункти евакуації, проміжні пункти евакуації, приймальні пункти евакуації. Окремим органом з евакуації є транзитні центри» [9].

Перелік адміністративно-територіальних одиниць, з яких проводиться евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей в особливий період з районів можливих бойових дій визначається Кабінетом Міністрів України.

Слід зазначити, що організація евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей в особливий період здійснюється з урахуванням положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Для планування, підготовки та проведення евакуації у центральних органах виконавчої влади, місцевих державних адміністраціях, органах місцевого самоврядування та на об'єктах господарювання утворюються органи з евакуації. Комісії з питань евакуації відповідають за планування

евакуації на відповідному рівні, підготовку населення до здійснення заходів з евакуації, підготовку органів з евакуації до виконання завдань, здійснення контролю за підготовкою проведення евакуації, приймання і розміщення евакуйованого населення, матеріальних і культурних цінностей.

Фінансування заходів з евакуації «здійснюється за рахунок державного та місцевого бюджетів, міжнародної технічної допомоги, міжнародних організацій в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством» [10].

З метою сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів, та громадських об'єднань з питань організації та проведення обов'язкової евакуації населення створено тимчасовий консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України – Координаційний штаб з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану, «основними завданнями якого є: сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів, та громадських об'єднань з питань організації та проведення евакуації; визначення шляхів і способів вирішення проблемних питань, що виникають під час евакуації» [11].

«Координаційні штаби з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення утворюються на державному, регіональному та місцевому рівні. Їх повноваження, завдання та права визначаються положенням про такий штаб, яке розробляється на підставі Типового положення про координаційний штаб з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2024 № 911» [12].

Важливим є запровадження в Україні державної інформаційної системи координації евакуації та надання допомоги особам з тимчасово окупованих територій, територій активних та можливих бойових дій, чіткого розподілу обов'язків між відповідальними за евакуацію державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями [13; 14].

Слід виокремити питання евакуації дітей, зокрема в рамках обов'язкової евакуації [15].

Планування, організація та проведення заходів з евакуації здійснюється відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 10.07.2017 № 579 «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.08.2017 за № 938/30806.

Відзначимо прийняття та набрання чинності з 1 липня 2021 року національним стандартом ДСТУ ISO 22315-2017 Соціальна безпека. Масова евакуація. Методичні рекомендації щодо планування (ISO 22315-2014, IDT), який «надає рекомендації щодо планування евакуації населення з точки зору створення, впровадження, моніторингу, оцінювання, перегляду та підвищення готовності і забезпечує основу для кожного виду діяльності з планування масової евакуації населення для всіх виявлених небезпек» [16].

Серед основних завдань, визначених Державній службі України з надзвичайних ситуацій: «реалізація державної політики з питань організації заходів з евакуації населення, надання центральним та місцевим органам виконавчої влади, суб'єктам господарювання методичної допомоги із зазначених питань» [17].

Зазначимо, що Україною напрацьовано безцінний досвід організації евакуації в умовах дії воєнного стану, триваючої російсько-української війни, зокрема проведення обов'язкової евакуації населення, евакуації населення із територій активних та можливих бойових дій.

Як свідчать статистичні дані міжнародних організації (UNHCR, IOM, UNICEF) за період 2022-2025 років було евакуйовано понад 5 млн. осіб, з яких щонайменше 2 млн. залучались до організованих евакуаційних процесів [18].

Лише за період від 1 червня 2025 року до 14 січня 2026 року з прифронтових територій України евакуйовано у більш безпечні регіони більше 151 тисячі осіб, серед них майже 18,5 тисяч дітей та понад 5 тисяч людей з обмеженою мобільністю [18].

Важливим елементом інфраструктури евакуації у 2022-2025 роках стали пункти незламності та транзитні центри. За даними Міністерства розвитку громад та територій на жовтень 2025 року на території України функціонувало понад 5 тисяч пунктів незламності, з яких близько 1200 були інтегровані у систему евакуації як оперативні платформи для реагування на масове переміщення населення.

Евакуація населення відбувається у тісній взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України, місцевих громад, волонтерами та міжнародними партнерами. Безпосередньо на прифронтових територіях працюють спеціалізовані підрозділи – евакуаційні групи ДСНС «Фенікс» та Нацполіції «Білий янгол».

Практичний досвід функціонування органів та підрозділів цивільного захисту в умовах воєнного стану, зокрема проведення евакуації відображено в розробленому Львівським державним університетом безпеки життєдіяльності підручнику «Досвід функціонування національної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану» [19].

Також практичний досвід проведення заходів з евакуації населення у випадку виникнення надзвичайних ситуацій, особливо в умовах ведення воєнних дій наведено в практичному посібнику, розробленому науковцями Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту [20].

Як показав досвід проведення евакуації населення із районів ведення бойових дій значну допомогу в її проведенні надають волонтери, які діють на підставі Закону України «Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 року № 3236 – VI.

Водночас незважаючи на накопичений досвід евакуації населення в умовах воєнного стану актуальним залишається також питання інтеграції міжнародного досвіду на цьому напрямку.

Як приклад, в рамках міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту реалізується проект Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Фаза II».

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок про актуальність питань евакуації в умовах воєнного стану, необхідність подальшого вдосконалення національного законодавства, що регулює питання організації евакуації, зокрема проведення обов'язкової евакуації населення, евакуації населення із територій активних та можливих бойових дій.

Пріоритетними залишаються питання подальшого вдосконалення евакуації в умовах воєнного стану, зокрема обов'язкової евакуації, евакуації дітей, впровадження державної інформаційної системи координації евакуації та надання допомоги особам з тимчасово окупованих територій, територій активних та можливих бойових дій, залучення до проведення евакуаційних заходів волонтерів, використання міжнародного досвіду з цих питань.

Потребує прискорення розгляд Верховною Радою України у другому читанні та прийняття в цілому Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питання проведення обов'язкової евакуації» (реєстр. № 12353).

Література

1. Потеряйко С.П., Белікова К.Г., Твердохліб О.С. Проблемні питання евакуації населення в безпечні місця в умовах воєнного стану. Український кейс. *Публічне урядування*. 2022. № 5 (33). С. 58-63. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-5\(33\)-8](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-5(33)-8) (дата звернення: 29.01.2026).

2. Бункус С.В., Огнєва О.Є. Дослідження методів моделювання сценаріїв евакуації в умовах надзвичайних ситуацій. *Вісник Херсонського національного*

технічного університету. 2024. № 4 (91). С. 226-235. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.29> (дата звернення: 29.01.2026).

3. Биченко С., Побідаш А., Пліско Ю. Психосоціальні аспекти евакуації населення в умовах воєнного стану в Україні: етапи, виклики, міжвідомча взаємодія. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2025. № 2 (10). С. 5-23. DOI: <https://doi.org/10.52363/dcpp-2025.2.1> (дата звернення: 29.01.2026).

4. Башинський О., Пелешко М., Бережинський Т., Беседа А. Система управління евакуацією населення під час надзвичайних ситуацій. *Social Development and Security*. 2025. Vol. 15. № 2. С. 140-152. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2025.15.2.11> (дата звернення: 29.01.2026).

5. Беспалий І. В., Яценко В. П. Евакуація населення як елемент превентивної діяльності держави в умовах воєнного стану. *Наше право*. 2025. № 4. С. 61-73. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.4.9> (дата звернення: 29.01.2026).

6. Савенко Н. І. Проблематика примусової евакуації дітей з районів ведення бойових дій. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2024. Випуск 28. С. 98-105. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-98-105> (дата звернення: 29.01.2026).

7. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403 – VI. Дата оновлення: 12.09.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389 – VIII. Дата оновлення: 14.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

9. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

10. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо евакуації населення: постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2025 року № 979. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

11. Про утворення Координаційного штабу з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 року № 854 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-2022-%D0%BF/ed20250222#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

12. Деякі питання проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення: постанова Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2024 року № 911 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

13. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо евакуації населення із територій активних та можливих бойових дій та забезпечення соціального захисту евакуйованих осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2025 року № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

14. В Україні запрацює Державна інформаційна система координації евакуації: *Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади.* URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-zapratsiuie-derzhavna-informatsiina-systema-koordynatsii-evakuatsii> (дата звернення: 29.01.2026).

15. Про тимчасове переміщення (евакуацію) дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, та їх повернення: постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2023 року № 546. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

16. Про прийняття національного стандарту: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 09 червня 2020 р. № 112 https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=90184 (дата звернення: 29.01.2026).

17. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1052 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

18. Оголошено обов'язкову евакуацію дітей разом з батьками чи законними представниками із п'яти населених пунктів Запорізької області. *Веб-сайт Мінрозвитку*. URL: <https://mindev.gov.ua/news/oholosheno-oboviazkovu-evakuatsiiu-ditei-razom-z-batkamy-chy-zakonnyu-predstavnykamy-iz-piaty-naselenykh-punktiv-zaporizkoi-oblasti> (дата звернення: 29.01.2026).

19. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: посібник/ за ред. М. С. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/12432> (дата звернення: 29.01.2026).

20. Посібник з реалізації заходів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій і збройних конфліктів: практичний посібник / М. В. Андрієнко, А. І. Фомін, О. М. Слущка, А. А. Слюсар, Л. В. Калиненко, Ю. М. Чайковський. Київ: ІДУ НД ЦЗ, 2022. 250 с.

References

1. Poterayko, S.P. Belikova, K.H. and Tverdokhlib, O.S. (2022), “Problematic issues of evacuation of the population to safe places under martial law”, *Public management*, vol. 5, pp. 58-63. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-5\(33\)-8](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-5(33)-8).

2. Bunkus, S.V. and Ohnieva, O.Ye. (2024), “Research on methods of modeling evacuation scenarios in emergency situations”, *Visnyk Khersons'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu*, vol. 4 (91), pp. 226-235. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.29>.

3. Bychenko, S. Pobidash, A. and Plisko, Yu. (2025), “Psychosocial aspects of population evacuation during martial law in Ukraine: stages, challenges, interagency interaction”, *Problemy ekstremal'noi ta kryzovoi psykholohii*, vol. 2 (10), pp. 5-23. DOI: <https://doi.org/10.52363/dcpp-2025.2.1>.

4. Bashyns'kyj, O. Peleshko, M. Berezhyms'kyj, T. and Beseda, A. (2025), “Emergency Evacuation Management System”, *Social Development and Security*, vol. 15, no. 2, pp. 140-152. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2025.15.2.11>.

5. Bepalyj, I.V. and Yatsenko, V.P. (2025), “Population evacuation as an element of the state's preventive activities during martial law”, *Nashe pravo*, vol. 4, pp. 61-73. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.4.9>.

6. Savenko, N.I. (2024), “The issue of forced evacuation of children from active combat areas”, *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Serii: Pravo*, vol. 28, pp. 98-105. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-98-105>.

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2013), “Code of Civil Protection of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (Accessed 29.01.2026).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Law of Ukraine “On the Legal Regime of Martial Law”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (Accessed 29.01.2026).

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Resolution “On approval of the Procedure for evacuation in the event of a threat of occurrence or emergence of emergency situations”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Resolution “On amendments to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on population evacuation”,

available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2025-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution “On the establishment of a Coordination Headquarters on mandatory population evacuation during martial law”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-2022-%D0%BF/ed20250222#Text> (Accessed 29.01.2026).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution “Some issues of evacuation measures and effective response to mass population displacement”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2024-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Resolution “On amendments to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on population evacuation from areas of active and possible hostilities and ensuring social protection of evacuated persons”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2025-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

14. Government portal (2025), “The State Information System for Evacuation Coordination will be launched in Ukraine”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-zapratsiuie-derzhavna-informatsiina-systema-koordynatsii-evakuatsii> (Accessed 29.01.2026).

15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution “On temporary relocation (evacuation) of children and persons residing or enrolled in institutions of various types, forms of ownership and subordination for 24-hour stay, and their return”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2023-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

16. UAS (2020), “On adoption of a national standard”, available at: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=90184 (Accessed 29.01.2026).

17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution "On the approval of the Regulation on the State Service of Ukraine for emergency situations", available

at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text> (Accessed 29.01.2026).

18. Ministry for Development of Communities and Territories of Ukraine. (2026), “Mandatory evacuation of children with their parents or legal representatives from five settlements in Zaporizhia region has been announced”, available at: <https://mindev.gov.ua/news/oholosheno-oboviazkovu-evakuatsiiu-ditei-razom-z-batkamy-chy-zakonnymy-predstavnykamy-iz-piaty-naselenykh-punktiv-zaporizkoi-oblasti> (Accessed 29.01.2026).

19. Koval', M. (2023), Dii pidrozdiliv DSNS Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Actions of units of the State Emergency Service of Ukraine under martial law], LDU BZhD, L'viv, Ukraine, available at: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/12432> (Accessed 29.01.2026).

20. Andriienko, M.V. Fomin, A.I. Sluts'ka, O.M. Sliusar, A.A. Kalynenko, L.V. and Chajkovs'kyj, Yu.M. (2022), Posibnyk z realizatsii zakhodiv evakuatsii naselennia, material'nykh i kul'turnykh tsinnostej v umovakh zahrozy ta vynyknennia nadzvyčajnykh sytuatsij i zbrojnykh konfliktiv [Manual on the implementation of measures to evacuate the population, material and cultural values in conditions of threat and occurrence of emergency situations and armed conflicts], IDU ND TsZ, Kyiv, Ukraine.

Отримано редакцією журналу / Received: 06.02.26

Прорецензовано / Revised: 12.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26